

22.06.17

התכנסות מקצועית בנושא רגולציה:

הרצאה ראשונה:

דנה בלוך (מנתחת התנהגות מוסמכת) + מוזס (אבא של אי')
הקדמה: האתגר של מנתח ההתנהגות להוביל שינוי בסביבה חינוכית שלא חוותה/מכירה מנתחי התנהגות.
כיום הרבה פעמים נוצר מצב בו נכנסים לבתי ספר וצריכים ראשית להסביר מה תפקידנו במקרה הטוב ולעיתים גם נתקלים בהתנגדויות כתוצאה מאי היכרות עם התפקיד.
מטרה עתידית: שלא נצטרך להסביר את מהות התפקיד שלנו בכל פעם (כשם שפסיכולוג לא צריך להסביר את תפקידו).

מי זוכה כיום להנחיה של מנתחת התנהגות:

- ✓ תלמידי שילוב + תלמידים דיפרנציאליים בתנאי שברשות המקומית /במתי"א קיים תחום ניתוח התנהגות.
- ✓ ביה"ס לחנ"מ ולאוטזים- תלוי גישה טיפולית בבית הספר.
- ✓ פרטי- מותנה בכך שבית הספר יאפשר לגורם פרטי לתצפיות ולעבודה בשטח (מנתח התנהגות מגיע מטעם ההורה ולעיתים הצוות חווה אותו כעוין. מעורר קשיים לגייס את כל הצוות.

(* אחריות כלפי הלקוח = מתי לומר שחסרים לנו התנאים להצלחת התוכנית.

(* אחריות כלפי התחום וייצוגו בשטח = התחום בחיתוליו ועלינו לגייס את הצוותים ולהשאיר חותם חיובי. חייבים להכיר את חוזר מנכ"ל ולתת הנחיות לצוותים בהתאם לרוח הדברים (פועלים במסגרת קיימת ולפי חוקיה).

הוצג מקרה לדוגמא: בית ספר דתי פרטי-מוכר שאינו רשמי.
רקע: ילד בכתה ג' אובחן על ידי פסיכולוגית עם הפרעת קשב וריכוז ברמה חמורה, קשיים גרפיים-מוטוריים, חרדה וקשיי למידה. ההורים פנו למנתחת ההתנהגות בהמלצת הפסיכולוגית.
לא נכנס לשיעורים, מגיב בצורה אימפולסיבית ואלימה כלפי צוות והורים, קושי להתמודד עם תסכול (התפרצויות).
ביה"ס טען שללא שיפור בהתנהגות לא יוכל להמשיך ללמוד במסגרת והמליצו לעבור לכיתת חינוך מיוחד.

הייתה לו סייעת אישית לפני התחלת התוכנית ללא הדרכה.

הערכה פונקציונלית:

התנהגותו של א' מחוזקת שלילית.

לא בוצעו התאמות אישיות.

מטרות:

(1) החזרתו של א' לכיתה.

(2) לגרום למורים להכיר את א'.....

בירור מה מידת המסוגלות עם הפסיכולוגית והמרפאה בעיסוק.
עמידה ב-85% מהיעדים + לא התפרצות במהלך היום. לדוגמא: להישאר בשיעור מקצועי למשך 20 דק', להעתיק שתי שורות מהלוח וכו'.
חתימת המורה + "הערות טובות" (לעורר מודעות מצד המורה גם לצדדים חיוביים).

הדרכת צוות:

✓ מנהל ביה"ס כינס ישיבת צוות שכללה את כל צוות המורים המלמד.

✓ החלפת יועצת הכתה (יועצת קודמת לא שתפה פעולה).

העלאת דרישות בהתאם לביצועים תוך היוועצות עם אנשי מקצוע מתאימים לבחינת רמת מסוגלות (מורה להוראה מתקנת, פסיכולוגית).
מדוע התוכנית הצליחה? מעבר לאיסוף נתונים מדויק.

✓ שת"פ מלא של ההורים.

✓ שת"פ של רוב צוות ביה"ס בתמיכתו של מנהל ביה"ס.

✓ עדכונים שוטפים ומעקב.

✓ שת"פ עם אנשי מקצוע (כמתואר מעלה).

הרצאה 2: רגולציה והיבטים משפטיים של כניסת מומחים חיצוניים לביצוע תצפיות/ ליאת

דוד + עו"ד ברק

לרוב מקצוע לא מוכר. לעיתים קיימת היכרות אך לא עמוקה ולא נכונה ולעיתים היכרות שלילית.

-טיפול מבוסס מחקר, תכנית מותאמת אישית מבוססת הערכה פונקציונלית.
- הנחייה והדרכה: מנתחי התנהגות מדריכים צוותים אשר עובדים באופן ישיר עם הילד. אותם גורמים הם ה"פנים" של מנתחי התנהגות. ההתערבות מבוססת על ידי אדם אחר ולא על ידי מנתח ההתנהגות באופן ישיר ומתקיימת בסביבה הטבעית של הלקוח ומחייבת =

(*) תצפיות בכל הסביבות הרלוונטיות להתנהגות הלקוח.

(*) איסוף נתונים + ניתוח הנתונים.

(*) בניית תכנית התערבות-דורשת הנחייה והדרכה ליישום נכון ויעיל של התוכנית.

- (*) תכנית חובקת סביבות.
 (*) מחויבת הערכה רציפה עד לסיום.

מרכיבי הרישיון הישראלי:

זכאי לרישיון ישראלי כמתח התנהגות, אדם אשר:

- 1) סיים תוכנית לימודים בניתוח התנהגות
- 2) עבר בהצלחה את מבחן ההסמכה.
- 3) עבר בהצלחה מבחן אתיקה מותאם לתרבות ולתקינה הישראלית.
- 4) עבר שנת סטז'.
- 5) שימור רישיון ישראלי מותנה בצבירת נקודות CE, "ישראליות" = הרצאות לימודי המשך ייעודיים בהובלת ארגון המוסמכים הישראלי.
- 6) "דור המייסדים" - מנתחי התנהגות ללא הסמכה של BACB אשר מובילים בתחום, בעלי ניסיון טיפולי ואקדמי רב שנים. מנתחי התנהגות אלו יקבלו זכאות בתנאים מיוחדים לקבלת הרישיון הישראלי.
- 7) עידוד מנתחי התנהגות הפעילים בשטח לגשת בסיוע תכניות ההכשרה לגשת למבחני הבורד (שכיום הינם בעברית).

טענות מרכזיות של משרד החינוך לבקשת הורים להכניס גורמים מקצועיים לתצפית	טענות של העותרים
איסור חד משמעי בחוזר מנכ"ל לכניסה לתצפיות	אין בסיס לטענה שזה איסור על פי חוק. יש נורמה של החוק ונורמה של חוזר מנכ"ל (הנחיות כלליות): לא רק שמותר לחרוג מהן ראוי כל הזמן לבדוק את התאמתו- לא חוקי לא לבצע שינויים (המציאות משתנה).
חשש לפגיעה בפרטיות/בצנעת הפרט.	יש למצוא איזון/מידתיות. מציאת אופציה פחות פוגענית. למשל: החתמה על חוזר
קושי לאכוף מקרים של פגיעה בפרטיות על גורם מקצועי (לדידם, על איש מתוך מערכת החינוך ניתן לאכוף נושא זה על ידי פיטורים).	לטענתם: מומחה חיצוני אינו חייב בשמירת סוד. הטענה אינה נכונה!! ניתן לאכוף על פי- חוק הגנת הפרטיות/צנעת הפרט בחוק מתוארים בפירוט מקרים בהם חלה פגיעה בפרטיות. ניתן דרך הסכם (ואף "הסכם משתמע"- אמירה בעל פה) להגן על פרטיות שאר הילדים ברוח החוק= <u>החוק חל על כולם.</u>

<p>”פגיעה בפרטיות הינה עוולה אזרחית.....” יכול להיות כל אדם ואם משהו עובר עליה ניתן לתבוע אותו (זוהי עבירה פלילית).</p>	
<p>לא סביר שגוף חינוכי לא ירצה לשתף בידע.</p>	<p>פגיעה בסמכות עובדי הוראה ובאוטונומיה המקצועית שלהם.</p>
<p>גורמים מקבילים למנתחי התנהגות כן מקבלים אישור להיכנס. הנוהל הוא שמותר : הכניסה של גורמים חיצוניים למשרד החינוך הינה מוכרת. בעלי מקצוע אחרים כן מקבלים אישור כניסה.</p>	<p>עקביות ושוויון כלפי החוק</p>
<p>האיסור על הכנסת מנחים נקבע בהיעדר מדיניות סדורה והינו שרירותי, פסול ולא תקין משפטית.</p>	
<p>חוות דעת של גורם מקצועי שיתמכו בצורך לכניסה של מנתח התנהגות לצפייה.</p>	<p>טובת הילד</p>
	<p>הזכות לחינוך</p>
	<p>הזכות להתפתחות</p>

הרצאה 3: ניתוח התנהגות בדרך רגולציה/ ועדת רגולציה וקידום הסמכה ישראלית/ פרופ'

עמוס רולידר

ניתוח התנהגות יישומי מתיאוריה לפרופסיה :

בתחילת הדרך : שיטת טיפול/ "עוד כלי" בסל הכלים של איש הטיפול----> אוצר מיומנויות בתחום האבחון וההתערבות- דורש הכשרה מקיפה וייחודית. כלומר, יישום טיפולי נכון, מדויק ואמין, דורש ידע והכשרה מקצועית.

(* עלות הטיפול עולה המון כספים אותם המדינה אינה מממנת--- < קולות מהשטח כי מטפלים המספקים שירות יעיל ונכון הינם מטפלים שכל הכשרתם וייעודם היה בתחום ניתוח התנהגות. שילוב כוחות- הורים, אנשי אקדמיה ואנשי טיפול בשטח התאגדו יחדיו והובילו להכרה בתחום ניתוח התנהגות כפרופסיה (תחום פעילות שאדם מתמחה ועוסק בו).

הבורד נוצר כמסמך מנתחי התנהגות ברמות הסמכה הבאות: BCBA-D /

RBT/BCABA/BCAB

(טכנאי התנהגות).

הבחנה בין הגורם המלמד והגורם המסמך, כמו במקצועות אחרים מוכרים- לימודי משפטים באוניברסיטה ומבחן הסמכה חיצוני בלתי תלוי.

ניתוח התנהגות בישראל נקודות ציון :

(*) 7 תוכניות הכשרה לניתוח התנהגות אשר פועלות במוסדות להשכלה גבוהה בישראל ומוכרות על ידי ארגון ההסמכה הבינלאומי לניתוח התנהגות.

(*) בישראל כיום, סיום לימודי ההכשרה בניתוח התנהגות ללא קבלת הסמכה מהלשכה הבינלאומית למנתחי התנהגות (שהינו גוף עצמאי), אינו מהווה מכשול לעסוק בתחום ניתוח התנהגות.

(*) זאת בניגוד למקצועות טיפוליים אחרים: רפואה, פסיכולוגיה, ריפוי בעיסוק וקלינאות המחייבים רשיון בנוסף לסיום דרישות הלימודים.

מי מפקח על טיב הטיפול הניתן על מנתח התנהגות שאינו מוסמך ואינו מקבל הדרכה/ספרוויז'ן (כדרישה של הארגון הבינלאומי כתנאי לשימור ההסמכה)?

מדוע רישיון?

(*) מתן שירותי ניתוח התנהגות כמקצוע, מחייב הכשרה ייחודית והערכת כישורי הבוגר על ידי גוף חיצוני, הבטחת שמירת הידע ומנגנון אתיקה להגנה על הלקוחות.

(*) זרועות האכיפה יוכלו להבטיח ולפקח איכות הטיפול.

(*) בשל העדר תכניות לתואר שני בניתוח התנהגות בישראל, צפוי כי מספר בוגרי תואר ראשון העוסקים בניתוח התנהגות ימשיך לעלות בשנים הקרובות.

(*) מענה על ביקוש והצורך בשטח בשירותי התנהגות.

(*) משרד החינוך התחייב לחזור מנכ"ל עם תחילת השנה הבאה.

(*) לא ברור אם יחול רק על הגיל הרך או על כל הגילאים.

(*) קריטריונים לביצוע תצפיות והערמת מכשולים בירוקרטים בלבוש מקצוע (דרישה לאישור תצפית בכל פעם מחדש).

אחריות של כל מנתח התנהגות על פי הקוד האתי:

התחום פחות מוכר.

התנהלות שאינה אתית על ידי בודדים-עלול להשפיע על תפיסת התחום כולו.

התנהלות אתית- לא רק שמירה על עצמך כאיש מקצוע אלא גם שמירה על התחום כולו שאנו שייכים אליו.

מחויבות להשתתף באירועים וארגונים מקצועיים של ניתוח התנהגות.

הפצת ניתוח התנהגות בציבור הרחב והנגשת מידע.